ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

9. listopadu 2006 *

Ve věci C-120/05,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Finanzgericht Hamburg (Německo) ze dne 2. března 2005, došlým Soudnímu dvoru dne 15. března 2005, v řízení

Heinrich Schulze GmbH & Co. KG i.L.

proti

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Rosas, předseda senátu, A. Borg Barthet, a U. Lõhmus (zpravodaj), soudci,

* Jednací jazyk: němčina.

generální advokát: P. Léger,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Heinrich Schulze GmbH & Co. KG i.L. C. Esser, Rechtsanwältin,

— za Hauptzollamt Hamburg-Jonas G. Seber, jako zmocněnkyní,

— za Komisi Evropských společenství C. Cattabriga a F. Erlbacherem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 1. června 2006,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 7 odst. 1 třetího pododstavce nařízení Komise (ES) č. 1222/94 ze dne 30. května 1994, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu poskytování vývozních náhrad pro některé zemědělské produkty vyvážené ve formě zboží, na něž se nevztahuje příloha

II Smlouvy, a kritéria pro stanovení výše těchto náhrad (Úř. věst. L 136, s. 5), ve znění nařízení Komise (ES) č. 229/96 ze dne 7. února 1996 (Úř. věst. L 30, s. 24, dále jen „nařízení č. 1222/94").

2 Otázky byly předloženy v rámci sporu mezi společností Heinrich Schulze GmbH & Co. KG i.L. (dále jen „Schulze") a Hauptzollamt Hamburg-Jonas (celní úřad, dále jen „Hauptzollamt") ve věci žádosti o vrácení náhrady za vývoz zemědělských produktů.

Právní rámec

3 Společná prováděcí pravidla k režimu náhrad za vývoz zemědělských produktů jsou obsažena v různých nařízeních Společenství, zejména v nařízení Komise (EHS) č. 3665/87 ze dne 27. listopadu 1987, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty (Úř. věst. L 351, s. 1), ve znění nařízení Komise (ES) č. 2945/94 ze dne 2. prosince 1994 (Úř. věst. L 310, s. 57, dále jen „nařízení č. 3665/87"), a v nařízení č. 1222/94.

4 Článek 11 nařízení č. 3665/87 upravuje způsoby odebrání neoprávněně vyplacených vývozních náhrad, sankce, jež se v takovém případě uloží, jakož i možnost neuplatnit některé sankce v případě vyšší moci. Odstavec 3 tohoto ustanovení konkrétně stanoví, že příjemce je povinen v případě neoprávněné výplaty náhrady vrátit neoprávněně získané částky, včetně úroků.

5 Podle desátého bodu odůvodnění nařízení č. 1222/94 „je třeba stanovit kontrolní systém založený na zásadě prohlášení vývozce příslušným orgánům při příležitosti každého vývozu o množstvích produktů používaných pro výrobu vyváženého zboží; je povinností příslušných orgánů, aby přijaly veškerá opatření, která považují za nezbytná k ověření správnosti uvedeného prohlášení". *(neoficiální překlad)*

6 Z čl. 1 odst. 1 prvního pododstavce nařízení č. 1222/94 vyplývá, že toto nařízení se vztahuje především na základní produkty uvedené v jeho příloze A, jakož i na produkty vzniklé jejich zpracováním, nazývané „zboží", uvedené v jeho přílohách B a C.

7 Podle článku 2 tohoto nařízení, „výše náhrady poskytované pro množství, které je stanoveno v souladu s článkem 3 pro každý základní produkt vyvážený ve formě stejného zboží, se získá vynásobením tohoto množství sazbou náhrady vztahující se k dotyčnému základnímu produktu, vypočtenou na jednotku váhy v souladu s článkem 4". *(neoficiální překlad)*

8 Článek 3 odst. 2 nařízení č. 1222/94 stanoví:

„Pro účely odstavce 1 jsou za skutečně použité považovány produkty, které byly použity v nezměněném stavu v procesu výroby vyváženého zboží. Pokud je během jednoho ze stadií procesu výroby uvedeného zboží samotný základní produkt zpracován na jiný více zpracovaný základní produkt, který je použit v dalším stadiu, je za skutečně použitý považován pouze tento druhý produkt.

Množství skutečně použitých produktů ve smyslu prvního pododstavce musí být stanovena pro každé vyvážené zboží.

V případě pravidelně uskutečňovaných vývozů týkajících se zboží, které, vyráběné daným podnikem za přesně stanovených technických podmínek, má stálé vlastnosti a jakost, mohou být tato množství po dohodě s příslušnými orgány stanovena buď na základě výrobního vzorce výše uvedeného zboží, nebo na základě průměrných množství produktů použitých během stanoveného období pro výrobu daného množství tohoto zboží. Takto stanovená množství produktů jsou brána v úvahu tak dlouho, dokud nedojde ke změně ve výrobních podmínkách dotyčného zboží.

[...]" (*neoficiální překlad*)

9 Je třeba poukázat na to, že perník je považován za produkt ve smyslu přílohy B nařízení č. 1222/94 a že při jeho vývozu lze využít zjednodušeného postupu podle čl. 3 odst. 2 třetího pododstavce tohoto nařízení.

10 Článek 7 uvedeného nařízení stanoví systém kontrol vývozních náhrad, založený na zásadě prohlášení vývozce. Odstavce 1 a 2 tohoto článku stanoví:

„1. Použijí se ustanovení nařízení (EHS) č. 3665/87. Při vývozu zboží je zúčastněná osoba rovněž povinna uvést v prohlášení množství základních produktů, produktů získaných jejich zpracováním nebo produktů, jejichž postavení na roveň jedné

z těchto dvou kategorií vyplývá z čl. 1 odst. 2, které byly skutečně použity ve smyslu čl. 3 odst. 2 pro výrobu uvedeného zboží a pro něž bude žádáno o poskytnutí náhrady, nebo učinit odkaz na toto složení, pokud bylo toto složení stanoveno na základě čl. 3 odst. 2 třetího pododstavce.

Pokud bylo zboží použito při výrobě zboží, které má být vyvezeno, musí prohlášení zúčastněné osoby obsahovat na jedné straně údaj o množství zboží, které bylo skutečně použito, na straně druhé povahu a množství každého ze základních produktů, produktů získaných jejich zpracováním nebo produktů, jejichž postavení na roveň jedné z těchto dvou kategorií vyplývá z čl. 1 odst. 2, z nichž bylo získáno dotyčné zboží.

Zúčastněná osoba musí poskytnout příslušným orgánům na podporu svého prohlášení všechny doklady a všechny informace, které uvedené orgány považují za vhodné.

S cílem ověřit správnost prohlášení, které je jim předloženo, použijí příslušné orgány jakýkoli vhodný kontrolní prostředek.

Na žádost příslušných orgánů členského státu, na jehož území se provádějí vývozní celní formality, jim sdělí příslušné orgány ostatních členských států přímo všechny informace, které jsou schopné mít k dispozici, aby umožnily kontrolu prohlášení zúčastněné osoby.

2. Pokud zúčastněná osoba nevyhotoví prohlášení uvedené v odstavci 1 nebo neposkytne na podporu svého prohlášení uspokojivé informace, nemůže získat náhradu.“ *(neoficiální překlad)*

Spor v původním řízení a předběžné otázky

11 V roce 1996 Schulze vyvezla do několika třetích zemí perník a požádala o vývozní náhrady pro základní produkty obsažené v tomto zboží. V jednotlivých žádostech o vývozní náhrady, které Schulze předložila, odkazovala, pokud jde o základní produkty, pro něž lze získat náhradu, na výrobní vzorce, které předala Hauptzollamt.

12 Výrobní prostory a kanceláře společnosti Schulze byly v květnu 1997 silně poškozeny požárem a Schulze ukončila v červenci téhož roku svou činnost.

13 V návaznosti na kontroly provedené v říjnu 1999 Hauptzollamt požádal prostřednictvím oznámení o opravě ze dne 28. srpna 2000 společnost Schulze o vrácení vývozní náhrady v celkové výši 26 174,84 DEM, na základě čl. 11 odst. 3 nařízení č. 3665/87. Hauptzollamt odůvodňuje své rozhodnutí tím, že Schulze mu nepředložila informace a doklady nezbytné, v souladu s čl. 7 odst. 1 nařízení č. 1222/94, k provedení kontroly výrobních vzorců. Podle jeho názoru se přitom náhrada přiznává s výhradou potvrzení nároku na náhradu prostřednictvím následného přezkumu relevantních dokladů.

14 Schulze podala proti této žádosti o vrácení náhrady stížnost, založenou na tom, že v jejích prostorách došlo k požáru, který zničil doklady požadované Hauptzollamt. Její stížnost byla dne 5. května 2003 zamítnuta z důvodu, že Schulze nesplnila důkazní povinnost podle čl. 7 odst. 1 nařízení č. 1222/94 a nemůže se dovolávat vyšší moci, aby se této povinnosti zprostila.

15 Schulze následně podala dne 5. června 2003 žalobu k Finanzgericht Hamburg, přičemž zpochybnila žádost o vrácení vývozních náhrad, které jí byly podle jejího názoru poskytnuty právem.

16 Za těchto okolností se Finanzgericht Hamburg rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„Lze odhlédnout od listinného důkazu stanoveného v čl. 7 odst. 1 třetím pododstavci nařízení č. 1222/941 a povolit vývozci předložit důkazy týkající se produktů skutečně použitých při výrobě vyváženého zboží prostřednictvím jiných důkazních prostředků, pokud tento vývozce (již) není schopen předložit doklady týkající se výroby z důvodu vyšší moci?

Může zohlednění vyšší moci vést rovněž ke snížení důkazní povinnosti v tom smyslu, že vývozce musí pouze předložit důkazní materiál nebo hodnověrné nepřímé důkazy ohledně produktů skutečně použitých při výrobě vyváženého zboží?“

K předběžným otázkám

17 Podstatou těchto otázek předkládajícího soudu, které je třeba přezkoumat společně, je, zda čl. 7 odst. 1 třetí pododstavec nařízení č. 1222/94 musí být vykládán v tom smyslu, že v případě, kdy vývozce není z důvodu vyšší moci schopen předložit listinný důkaz ohledně množství produktů skutečně použitých při výrobě vyváženého zboží, nebrání tomu, aby vnitrostátní orgány připustily jiný důkazní prostředek.

18 Nařízení č. 1222/94 podle desátého bodu svého odůvodnění předpokládá zavedení systému kontrol žádostí o vývozní náhrady založeného hlavně na zásadě prohlášení vývozce příslušným orgánům při příležitosti každého vývozu o množstvích produktů používaných pro výrobu vyváženého zboží. Je povinností těchto orgánů, aby přijaly veškerá opatření, která považují za nezbytná k ověření správnosti uvedeného prohlášení.

19 V souladu s články 2 a 3 nařízení č. 1222/94, pokud zboží obsahuje zemědělské produkty v různém množství, na něž se rovněž vztahuje uvedené nařízení, výše poskytované náhrady se vypočte na základě množství zemědělských produktů, které byly skutečně použity pro výrobu tohoto vyváženého zboží (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 12. května 2005, Milupa, C-542/03, Sb. rozh. s. I-3989, bod 21).

20 Nicméně v čl. 3 odst. 2 třetím pododstavci nařízení č. 1222/94 je stanoven zvláštní postup pro zboží vyráběné podle určitého výrobního vzorce. Pokud jde o toto zboží, výše náhrady se po dohodě s příslušnými orgány vypočte z množství stanovených na základě výrobního vzorce.

21 V souladu s čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce nařízení č. 1222/94 se kontrola poskytování vývozních náhrad provádí na základě prohlášení vývozce. V tomto prohlášení musí výrobce učinit odkaz na složení zboží, pokud bylo toto složení stanoveno na základě zjednodušeného postupu podle čl. 3 odst. 2 třetího pododstavce tohoto nařízení.

22 Podle čl. 7 odst. 1 třetího pododstavce nařízení č. 1222/94 musí vývozce poskytnout na podporu svého prohlášení všechny doklady a všechny informace, které příslušné orgány považují za vhodné. Krom toho, podle čtvrtého pododstavce tohoto ustanovení, příslušné orgány použijí s cílem ověřit správnost tohoto prohlášení jakýkoli vhodný kontrolní prostředek.

23 Cílem těchto ustanovení je umožnit příslušným orgánům ověřit opodstatněnost žádosti o vývozní náhradu a určit výši této náhrady.

24 Pokud vývozce nepodá prohlášení nebo neposkytne na podporu svého prohlášení uspokojivé doklady nebo informace, nemůže se domáhat náhrady, a pokud ji již obdržel, musí ji v souladu s čl. 11 odst. 3 nařízení č. 3665/87, na které odkazuje článek 7 nařízení č. 1222/94, vrátit.

25 Nicméně nařízení č. 1222/94 nestanoví žádné zvláštní požadavky, pokud jde o formu, kterou mají mít důkazy předložené na podporu vývozního prohlášení. Krom toho, ze samotného znění třetího a čtvrtého pododstavce čl. 7 odst. 1 uvedeného nařízení, vykládaných ve spojení s desátým bodem odůvodnění tohoto nařízení, vyplývá, že příslušné orgány mohou považovat za vhodné, aby jim zúčastněná osoba předložila nejen „doklady", ale i „informace", a že jsou oprávněny použít „jakýkoli vhodný kontrolní prostředek", jakož i přijmout „veškerá opatření, která považují za nezbytná" k ověření správnosti prohlášení.

26 Stejně tak, z odstavce 2 uvedeného článku 7 vyplývá, že vnitrostátní orgány posoudí, zda jsou informace poskytnuté zúčastněnou osobou uspokojivé. Z toho vyplývá, že v případě neexistence listinného důkazu přísluší vnitrostátnímu orgánu přihlédnout k jiným důkazním prostředkům, které by byly pro účely kontroly stejně uspokojivé, a to podle pravidel stanovených vnitrostátním právem, za předpokladu, že tato pravidla respektují působnost a účinnost práva Společenství (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 14. prosince 1995, Peterbroeck, C-312/93, Recueil, s. I-4599, bod 12).

27 V tomto ohledu lze přihlédnout ke kontrolám zboží téhož druhu, které byly provedeny dříve a které potvrdily stálost složení produktu a to, že odpovídá výrobnímu vzorci sdělenému na základě čl. 3 odst. 2 třetího pododstavce nařízení č. 1222/94.

28 V případě vývozce, který obdržel vývozní náhradu pro základní produkty, které byly použity při výrobě vyváženého produktu a na které se vztahuje tento zjednodušený postup, tak musí příslušné orgány přihlédnout ke skutečnosti, že množství těchto produktů již byla stanovena a z jejich strany schválena.

29 Nicméně, a na rozdíl od toho, co uplatnila Schulze ve svém písemném vyjádření, vzhledem k tomu, že vývozce se nemůže domáhat náhrady v případě neexistence uspokojivých důkazů na podporu svého prohlášení, důkazní povinnost, kterou stanoví čl. 7 odst. 1 nařízení č. 1222/94, nemůže být nijak snížena z důvodu, že uvedený vývozce není schopen, byť z důvodu vyšší moci, předložit za tímto účelem listinné důkazy.

30 Na položené otázky je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 7 odst. 1 třetí pododstavec nařízení č. 1222/94 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby vývozce v případě, kdy není z důvodu vyšší moci schopen předložit na podporu svého vývozního prohlášení listinný důkaz ohledně množství produktů skutečně použitých při výrobě vyváženého zboží, prokázal tyto skutečnosti jinými prostředky. Vnitrostátní orgány posoudí tento jiný důkazní prostředek podle pravidel stanovených vnitrostátním právem, ovšem za předpokladu, že tato pravidla nezasahují do působnosti nebo účinnosti práva Společenství. Pokud je žádost podána v rámci zjednodušeného řízení podle čl. 3 odst. 2 třetího pododstavce tohoto nařízení, přísluší vnitrostátním orgánům, aby v tomto ohledu přihlédly rovněž k dokladům, které si již s vývozcem vyměnily.

K nákladům řízení

31 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Článek 7 odst. 1 třetí pododstavec nařízení Komise (ES) č. 1222/94 ze dne 30. května 1994, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu poskytování vývozních náhrad pro některé zemědělské produkty vyvážené ve formě zboží, na něž se nevztahuje příloha II Smlouvy, a kritéria pro stanovení výše těchto náhrad, ve znění nařízení Komise (ES) č. 229/96 ze dne 7. února 1996, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby vývozce v případě, kdy není z důvodu vyšší moci schopen předložit na podporu svého vývozního prohlášení listinný důkaz ohledně množství produktů skutečně použitých při výrobě vyváženého zboží, prokázal tyto skutečnosti jinými prostředky. Vnitrostátní orgány posoudí tento jiný důkazní prostředek podle pravidel stanovených vnitrostátním právem, ovšem za předpokladu, že tato pravidla nezasahují do působnosti nebo účinnosti práva Společenství. Pokud je žádost podána v rámci zjednodušeného řízení podle čl. 3 odst. 2 třetího pododstavce tohoto nařízení, přísluší vnitrostátním orgánům, aby v tomto ohledu přihlédly rovněž k dokladům, které si již s vývozcem vyměnily.

Podpisy.